

MASTEROPLEIDING GESCHIEDENIS

FACULTEIT GEESTESWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT UTRECHT

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0722

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE MASTEROPLEIDING GESCHIEDENIS VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
ORGANISTORISCHE CONTEXT.....	11
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	13
BIJLAGEN	25
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	27
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	28
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	29
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	30

Dit rapport is vastgesteld op 18 december 2019.

RAPPORT OVER DE MASTEROPLEIDING GESCHIEDENIS VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Masteropleiding Geschiedenis

Naam van de opleiding:	Geschiedenis
CROHO-nummer:	66034
Niveau van de opleiding:	Master
Oriëntatie van de opleiding:	Academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Geschiedenis van Politiek en Maatschappij (GPM) Cultuurgeschiedenis van Modern Europa (CME)
Locatie(s):	Utrecht
Variant(en):	Voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Vervaldatum accreditatie:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Geschiedenis aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht vond plaats op 25 en 26 september 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit Utrecht
Status van de instelling:	Bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	Positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 februari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de masteropleiding Geschiedenis beoordeelde bestond uit:

- Dr. J.W. (Jan Willem) Honig, universitair hoofddocent en opleidingsdirecteur War Studies aan King's College in Londen en tevens gasthoogleraar Military Strategy aan de Swedish Defence University in Stockholm [voorzitter];
- Prof. dr. J.F.J. (Jeroen) Duindam, hoogleraar Algemene Geschiedenis en verbonden aan de opleiding Geschiedenis aan de Universiteit Leiden [lid];
- Prof. dr. W.J.H. (Jan Hein) Furnée, hoogleraar Europese Cultuurgeschiedenis en verbonden aan de opleiding Geschiedenis van de Radboud Universiteit Nijmegen [lid];
- Prof. dr. W.P. (Wim) van Meurs, hoogleraar Europese Politieke Geschiedenis en hoofd van de leerstoelgroep Politieke Geschiedenis aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit Nijmegen [lid];
- Rikst van der Schoor BA, masterstudent Intellectual History aan de University of St. Andrews [student-lid].

Het panel werd ondersteund door dr. F. (Floor) Meijer, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de masteropleiding Geschiedenis aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht was onderdeel van de visitatiegroep Geschiedenis. Van april tot en met december beoordeelde het panel in totaal 24 opleidingen aan 8 universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Maastricht, Radboud Universiteit Nijmegen, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden, Universiteit Utrecht, Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam.

Het cluster Geschiedenis heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau QANU. Dr. A.H.A.M. (Alexandra) Paffen begeleidde het cluster als coördinator van QANU. Dr. A.H.A.M. (Alexandra) Paffen, dr. F. (Floor) Meijer, J. (Jaïra) Azaria MA, V.L. (Victor) van Kleef MA en drs. R.L. (Renate) Prenen traden op als secretaris in het cluster Geschiedenis.

Tijdens de visitatie van de Universiteit Utrecht werd het panel ondersteund door dr. F. (Floor) Meijer. Zij is door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Dr. J.W. (Jan Willem) Honig (voorzitter) is universitair hoofddocent en opleidingsdirecteur War Studies aan King's College in Londen, Engeland en tevens gasthoogleraar Military Strategy aan de Swedish Defence University in Stockholm, Zweden.
- Prof. dr. I.B. (Inger) Leemans is hoogleraar Cultuurgeschiedenis aan de Vrije Universiteit van Amsterdam (VU) en kwartiermaker bij het Humanities Cluster van de KNAW.
- Prof. dr. J.F.J. (Jeroen) Duindam, hoogleraar Algemene Geschiedenis en verbonden aan de opleiding Geschiedenis aan de Universiteit Leiden (LEI).
- Prof. dr. W.J.H. (Jan Hein) Furnée is hoogleraar Europese Cultuurgeschiedenis en verbonden aan de opleiding Geschiedenis van de Radboud Universiteit (RU).
- Prof. dr. P. (Peter) Bursens is hoogleraar Politieke en Sociale Wetenschappen en verbonden aan het Antwerp Centre for Institutions and Multilevel Politics en vice-decaan Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Antwerpen (UA), België.
- Prof. dr. W.P. (Wim) van Meurs is hoogleraar Europese Politieke Geschiedenis en hoofd van de leerstoelgroep Politieke Geschiedenis aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit (RU).
- Prof. dr. E. (Eric) Vanhaute is hoogleraar Economische, Sociale en Wereldgeschiedenis en hoofd van de onderzoeksgroep Communities, Comparisons, Connections aan de Universiteit Gent (UG), België.
- V. (Vicky) Marissen, LL.M. is Managing Director PACT European Affairs en is partner bij consultancybureau EPPA, een bedrijf dat zich inzet voor de verbinding van de overheid en de bedrijfswereld.
- Dr. N. (Nico) Randerad is universitair hoofddocent Geschiedenis aan de Universiteit van Maastricht (UM) en directeur ad interim bij het Sociaal Historisch Centrum Limburg.
- Prof. dr. N. (Nanci) Adler is hoogleraar Memory, History, and Transitional Justice aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) en directeur onderzoek van Holocaust en Genocidestudies aan het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD).
- Prof. dr. K. (Koenraad) Verboven is hoogleraar Oude Geschiedenis en opleidingsdirecteur Geschiedenis aan de Universiteit van Gent (UG), België.
- Prof. dr. V. (Violet) Soen is hoofddocent Vroeg Moderne Geschiedenis en voorzitter van de onderzoeksgroep Early Modern History aan de KU Leuven, België.
- Prof. dr. C.A. (Claire) Dunlop is hoogleraar Politics and Public Policy en hoofd onderzoek aan de Faculteit Politologie van Exeter University, Engeland.

- Prof. dr. E.B.A. (Erik) van der Vleuten is hoogleraar Geschiedenis van de Technologie aan de School of Innovation Sciences en wetenschappelijk directeur van de Stichting voor de Geschiedenis van de Technologie en verbonden aan de Technische Universiteit Eindhoven (TUE).
- Mel Schickel MA is alumna van de masteropleiding History of Society aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (2018) en nu als onderzoeksassistent werkzaam aan de Faculteit Behavioral and Social Sciences van de Universiteit van Amsterdam [student-lid].
- Rico Tjepkema is derdejaars bachelorstudent International Relations & International Organization aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].
- Rikst van der Schoor BA, masterstudent Intellectual History aan de University of St. Andrews [student-lid].

Vorbereiding

Op 11 maart 2019 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde QANU de panelvoorzitter over zijn rol tijdens de visitatie. Ook werd hij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage.

Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 14 april 2019, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen. Tevens werd een werkwijze voor de visitaties afgesproken.

De coördinator stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de faculteit. De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan de Universiteit Utrecht ontving QANU de zelfevaluatie rapporten van de opleiding en stuurde deze door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter maakten een selectie van vijftien eindwerken van elk van de te beoordelen opleidingen. Deze eindwerken werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden over de periode 2017-2018. Daarbij hielden de coördinator en voorzitter rekening met variatie in onderwerpkeuze, afstudeervariant, begeleiding en beoordeling.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie rapport, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van de zelfevaluatie rapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan de Universiteit Utrecht vond plaats op 25 en 26 september 2019. Voorafgaand aan en tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopsprekkuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin hij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter en/of een aantal panelleden bij meerdere visitatiebezoeken aanwezig was/waren;
2. De coördinator was aanwezig bij het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elk bezoek;
3. Er vond een ijkingsoverleg plaats op 24 september 2019 waarin de beide panelvoorzitters de onderbouwing van gegeven en nog te geven oordelen bespraken.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de coördinator het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de coördinator en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit en aan het College van Bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een *associate degree*, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Beoogde leerresultaten

De eenjarige masteropleiding Geschiedenis omvat twee thematische masterprogramma's met een relevant, maatschappelijk georiënteerd en interdisciplinair profiel: Cultuurgeschiedenis van Modern Europa (CME) en Geschiedenis van Politiek en Maatschappij (GPM). Sinds de vorige visitatie zijn elementen van de profilering van beide programma's verder aangescherpt. Het panel constateert dat het huidige profiel van GPM net iets meer samenhang vertoont dan dat van CME. Tijdens de visitatie bleek dat beide programma's zich in een overgangssituatie bevinden en dat profielkeuzes nog niet volledig doorklinken in de beknopte en vrij generieke eindkwalificaties. Het panel raadt aan om de eindkwalificaties te herzien en daarbij een principiële keuze te maken over het al dan niet incorporeren van interdisciplinariteit. Ook kan de opleiding nadrukkelijker aansluiten bij algemene internationale vereisten (zoals vastgelegd in de Dublin-descriptoren) en meer specifieke maatstaven van het vakgebied. Desalniettemin vindt het panel het niveau en de oriëntatie van de huidige eindkwalificaties in basis voldoende.

Onderwijsleeromgeving

Het panel oordeelt dat curriculum, leeromgeving en docenten het studenten mogelijk maken om de beoogde leerresultaten te realiseren. Beide programma's bieden studenten een interessant en maatschappelijk relevant curriculum dat zij deels naar eigen interesse kunnen vormgeven. Het onderzoek van de drie betrokken afdelingen klinkt voldoende door in de cursussen. Wel kan de opzet van het onderzoeksvaardighedenonderwijs volgens het panel verder worden aangescherpt. Het panel pleit ervoor om studenten meer diepgaand en eerder te laten oefenen met bronnenanalyse en historiografie om zo meer kritische analyse in de eindwerken te bewerkstelligen. Een duidelijk sterk punt van het curriculum is de aandacht die uitgaat naar praktische vaardigheden en loopbaanoriëntatie. Alle studenten lopen ofwel een beroepsgerichte stage of maken een vervangende praktijkopdracht. De leeromgeving van de opleiding kenmerkt zich door een goede sfeer en een sterk gemeenschapsgevoel. Studenten worden actief bij de vormgeving van de opleiding betrokken en studenten en docenten denken duidelijk met elkaar mee. De aangeboden werkvormen en opdrachten zijn in lijn met het streven naar persoonlijk en activerend onderwijs. Mooi is bovendien dat de opleiding een extra dimensie aan de onderwijsleeromgeving wil toevoegen door een *international classroom* te creëren, waarbinnen studenten kunnen leren van medestudenten met andere achtergronden en zienswijzen. Daarnaast zet de opleiding ook in bredere zin in op diversifiëring van de studentenpopulatie, bijvoorbeeld door wervingsactiviteiten bewust toe te snijden op studenten met een migratieachtergrond. Aan verbetering van de studeerbaarheid (en in het verlengde daarvan: het rendement) heeft de opleiding in de afgelopen jaren gewerkt. Voor een resterend knelpunt – uitloop als gevolg van het combineren van een langere stage en scriptie – heeft de opleiding echter nog geen bevredigende oplossing gevonden. Over de kwaliteit en toewijding van het docententeam is het panel positief. Docenten zijn experts binnen hun vakgebied en beschikken over de vereiste didactische expertise.

Toetsing

Het panel vindt dat de opleiding de facultaire richtlijn voor toetsing heeft uitgewerkt tot een adequaat systeem van toetsing. De gehanteerde uitgangspunten laten zien dat de opleiding belang hecht aan betrouwbare, valide en transparante toetsing. Toetsvormen zijn voldoende divers en sluiten aan bij de leerdoelen en werkvormen. De kwaliteit van bestudeerde voorbeeldtoetsen is in orde. Ook de beoordelingsprocedure voor eindwerken voldoet, al kunnen bepaalde aspecten daarvan nog verder verfijnd worden. Het panel raadt met name aan om nog eens te kijken naar de vaak (te) hoge eindcijfers en de transparantie van de totstandkoming daarvan. Met name het bewaken van de ondergrens in de becijfering verdient enige nadere aandacht. Voor de borging van de toetsing heeft de examencommissie een originele werkwijze ontwikkeld die stimuleert dat binnen de programma's een collegiale discussie over toetsing en beoordeling gevoerd wordt. Hiermee levert de examencommissie een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming van een gezamenlijke kwaliteitscultuur. De gevolgde werkwijze leidt, naar het panel vaststelt, tot concrete aanbevelingen én verbeteringen.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel is er op grond van vijftien bestudeerde eindwerken en een gesprek met alumni van overtuigd dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. Het niveau van deze eindwerken is in orde. Studenten verrichten relevant en interessant onderzoek en getuigen van goede empirische vaardigheden en kennis en inzicht in de bestudeerde materie. De bronkritiek en de inbedding in en het debat met de literatuur is over de hele linie een verbeterpunt. Ook zou de opleiding strenger de hand mogen houden aan gestelde omvangseisen. Afgestudeerden van beide programma's vinden over het algemeen zonder al te veel problemen werk in relevante sectoren.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Geschiedenis

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter, dr. J.W. (Jan Willem) Honig, en de secretaris, dr. F. (Floor) Meijer, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 18 december 2019.

ORGANISTORISCHE CONTEXT

De Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht (UU) is een brede researchfaculteit met een breed palet aan opleidingen op het vlak van geschiedenis, kunst, filosofie, muziek, literatuur, taal, communicatie, religiewetenschap, media, kunstmatige intelligentie en genderstudies. In totaal omvat de faculteit 21 bacheloropleidingen, 18 eenjarige masterprogramma's, een masterprogramma van 90 EC en 11 tweejarige onderzoeksmasters. De faculteit telt ongeveer 6.000 studenten.

Het onderwijs en onderzoek van de Faculteit Geesteswetenschappen is georganiseerd in departementen en (daarbinnen) in schools en onderzoeksinstituten. De drie opleidingen die als onderdeel van het cluster Geschiedenis gevisiteerd zijn – de bacheloropleiding Geschiedenis, de masteropleiding Geschiedenis en de masteropleiding International Relations – maken deel uit van het departement en de school Geschiedenis en Kunstgeschiedenis.

Het Utrechtse onderwijsmodel kenmerkt zich door a) een brede bachelor en een verdiepende master, b) flexibiliteit en keuzevrijheid voor de student, c) persoonlijk en activerend onderwijs en d) professionele ontwikkeling van docenten. In september 2016 zijn alle geesteswetenschappelijke masterprogramma's door een universiteitsbrede masterherziening in vernieuwde vorm van start gegaan. Als onderdeel van deze herziening heeft ieder masterprogramma het curriculum opnieuw vormgegeven en is van twee cursussen met een omvang van 7,5 EC per blok overgegaan op drie cursussen van 5 EC. Ieder masterprogramma volgt nu een vaste opbouw: in de eerste twee blokken volgt een student zes cursussen geprogrammeerd onderwijs, in de laatste twee blokken wordt het masterprogramma afgesloten met een scriptie en een praktijkonderdeel.

Iedere opleiding heeft een eigen opleidingscoördinator en opleidingscommissie. De faculteit kent zeven examencommissies voor de bacheloropleidingen, een examencommissie voor de masteropleidingen (60 en 90 EC), en een examencommissie voor de tweejarige masteropleidingen. Een facultaire toetscommissie geeft de examencommissies advies over toetsing binnen de opleidingen.

De masteropleiding Geschiedenis is zowel in voltijd als deeltijd te volgen. De bevindingen en conclusies van het panel hebben betrekking op beide varianten van de opleiding.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De eenjarige masteropleiding Geschiedenis van de Universiteit Utrecht (UU) richt zich specifiek op studenten die een loopbaan buiten de universiteit ambiëren. De opleiding zet daarom in op een nauwe aansluiting tussen historische kennis, sociaalwetenschappelijke of cultuurwetenschappelijke theorie en beroepspraktijk. Studenten kunnen kiezen uit twee masterprogramma's: Cultuurgeschiedenis van Modern Europa (CME) en Geschiedenis van Politiek en Maatschappij (GPM). Het programma Cultuurgeschiedenis van Modern Europa focust op de Europese cultuurgeschiedenis en erfgoedindustrie. Centrale vragen zijn hoe het verleden vanuit een cultureel-politiek perspectief bevroegd kan worden en hoe geschiedenis cultuur in het heden beïnvloedt. Het programma benadert deze onderzoeksobjecten vanuit een cultureel-politiek perspectief, gebruikmakend van theorieën uit de cultuurwetenschappen, postkoloniale studies, filosofie en culturele antropologie. De geografische reikwijdte is breder dan Europa alleen: CME onderzoekt de impact van Europees denken, kolonialisme en moderniteit vanuit een mondiaal perspectief via een transnationale en vergelijkende aanpak. Het masterprogramma Geschiedenis van Politiek en Maatschappij legt de nadruk op politieke en maatschappelijke instituties en verhoudingen. Studenten bestuderen de historische ontwikkeling van thema's als democratie, burgerschap en economische ongelijkheid in internationaal vergelijkend perspectief, zowel in de westerse als in de niet-westerse wereld. GPM hanteert een langetermijnperspectief, kent een theoriegestuurde, comparatieve benadering en besteedt veel aandacht aan de rol van instituties. Historisch onderzoek wordt gecombineerd met concepten en verklaringsmodellen uit de sociale wetenschappen. Beide programma's worden tweetalig aangeboden. Cultuurgeschiedenis van Modern Europa bestaat uit twee aparte tracks waarin al het onderwijs in ofwel het Engels of Nederlands wordt aangeboden. Geschiedenis van Politiek en Maatschappij kan geheel in het Engels worden gevolgd, maar in de keuzecursussen is er keuze tussen Nederlandstalige en Engelstalige cursussen.

Het panel waardeert dat de UU op masterniveau kiest voor specialistische programma's. Beide geschiedenisprogramma's hebben een uitgesproken modern, arbeidsmarktgericht en interdisciplinair profiel dat sinds de laatste visitatie (2013) verder is aangescherpt. Het panel ziet hierin waardevolle en onderscheidende elementen. Een algemene observatie is wel dat de UU door in de eenjarige opleiding nadruk te leggen op de periode na 1800 mogelijkwerwijs studenten kwijtraakt die zich graag in een eerdere periode willen verdiepen maar geen onderzoeksmaster willen of kunnen volgen. Over het geheel genomen lijkt het profiel van het programma Geschiedenis van Politiek en Maatschappij meer samenhangend dan dat van Cultuurgeschiedenis van Modern Europa. GPM maakt een duidelijke profielkeuze door in te zetten op een beleidsgerichte, comparatieve aanpak in langetermijnperspectief. De keerzijde daarvan is dat studenten de comparatieve benadering over een langere periode en de nadruk op instituties niet per se aantrekkelijk vinden. Het programma is zich hiervan bewust en zoekt naar manieren om de eigenheid van het profiel te behouden zonder dat dat voor studenten als een strak keurslijf aanvoelt. Voor CME geldt dat de onderlinge verhouding tussen cultuurgeschiedenis, publieksgeschiedenis en erfgoed nog niet geheel is uitgekristalliseerd. Het programma ziet een risico dat erfgoed- en publieksgeschiedenis het cultuurhistorische karakter van het programma langzaam verdringen en overweegt daarom om een separate track erfgoedstudies en/of publieksgeschiedenis in te bouwen. Inderdaad vertelden huidige CME-studenten het panel dat de erfgoed-component in het programma prominenter is dan van tevoren verwacht.

Niet alle studenten met wie het panel sprak zijn daar blij mee. Het panel moedigt een verdere verduidelijking van het programmaprofiel aan, of die nu via separate tracks of juist door een verbindende aanpak gerealiseerd wordt.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten (hierna: eindkwalificaties) zijn geformuleerd op het niveau van de twee programma's. Beide programma's kennen vijf sterk vergelijkbare eindkwalificaties. Deze betreffen kennis van en inzicht in de inhoud van de specialisatierichting, kennis van de relevante theorieën en methoden, onderzoeksvaardigheden en algemene academische en professionele vaardigheden. Een overzicht van de eindkwalificaties is opgenomen in bijlage 1. Het panel stelt vast dat de eindkwalificaties aansluiten bij de internationale eisen qua niveau en oriëntatie. Ten opzichte van de bacheloreindkwalificaties stellen de mastereindkwalificaties aantoonbaar hogere eisen aan de zelfstandigheid, het kennisniveau en het probleemoplossend vermogen van de student. Het panel ziet wel ruimte voor meer nadruk op kritische reflectie, en meer specifiek op het leveren van een bijdrage aan het historiografisch debat op grond van eigen onderzoeksresultaten. Bovendien is het panel van mening dat het maatschappelijk georiënteerde, interdisciplinaire profiel van de beide programma's in de huidige eindkwalificaties prominenter zou kunnen doorklinken. Voor het gebruik van sociaalwetenschappelijke en cultuurwetenschappelijke theorieën is in de eindkwalificaties bijvoorbeeld geen plaats ingeruimd, waardoor interdisciplinariteit niet sterk richtinggevend is voor curriculum en toetsing. Wat het panel betreft zal de opleiding, wanneer zij ervoor kiest om interdisciplinariteit in het profiel van de programma's te behouden, dit aspect sterker moeten aanzetten in de eindkwalificaties en de opleiding als geheel. Uit de gesprekken bleek dat vertegenwoordigers van de opleiding zich bewust zijn van de beperkingen van de huidige sets eindkwalificaties. Het voornemen is dan ook om de eindkwalificaties op korte termijn kritisch tegen het licht te houden. Het panel waardeert dit en geeft de opleiding graag in overweging om daarbij nadrukkelijker uitwerking te geven aan (1) de algemene internationale standaard voor een academische masteropleiding (zoals vastgelegd in de Dublin-descriptoren), (2) de specifieke eisen van het vakgebied en (3) het eigen thematische profiel.

Aansluiting bij het beroepenveld

Beide programma's leiden studenten op voor een niet-wetenschappelijke carrière in (onder meer) musea en erfgoedinstellingen, openbaar bestuur, onderwijs, media, toerisme, journalistiek of bedrijfsleven. In het zelfevaluatie-rapport en in de gesprekken met betrokkenen werd benadrukt dat de opleiding een brug wil slaan tussen academische en meer praktijkgerichte aspecten. Wat het panel betreft zou de praktijkgerichte kant van de opleiding verder bestendigd kunnen worden. De opleiding geeft zelf aan dat er goede contacten bestaan met diverse organisaties in het veld, maar dat deze nog voornamelijk berusten op het persoonlijke netwerk van enkele docenten. Om de continuïteit van deze contacten beter te waarborgen, wil de opleiding werken aan verdere institutionalisering van het contact met het beroepenveld. Het panel ondersteunt dit streven. Het onderhouden van systematische contacten met vertegenwoordigers van het werkveld (waaronder ook alumni) helpt bij het vergroten van stagemogelijkheden voor studenten en geeft gelegenheid om keuzes rond de profilering en de daarvan afgeleide eindkwalificaties en programmaonderdelen aan het werkveld te toetsen.

Overwegingen

De eenjarige masteropleiding Geschiedenis omvat twee thematische masterprogramma's met een relevant, maatschappelijk georiënteerd en interdisciplinair profiel. Sinds de vorige visitatie zijn elementen daarvan verder aangescherpt. Het panel constateert dat het huidige profiel van GPM net iets meer samenhang vertoont dan dat van CME. Tijdens de visitatie bleek dat beide programma's zich in een overgangssituatie bevinden en dat profielkeuzes nog niet volledig doorklinken in de beknopte en vrij generieke eindkwalificaties. Het panel raadt aan om de eindkwalificaties te herzien en daarbij een principiële keuze te maken over het al dan niet incorporeren van interdisciplinariteit. Ook kan de opleiding nadrukkelijker aansluiten bij algemene internationale vereisten (zoals vastgelegd in de Dublin-descriptoren) en meer specifieke maatstaven van het vakgebied.

Desalniettemin vindt het panel het niveau en de oriëntatie van de huidige eindkwalificaties in basis voldoende.

Conclusie

Masteropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

De curricula van de beide eenjarige masterprogramma's (60 EC) zijn voor het laatst herzien in de universitaire masterherzieningsronde van 2016-2017. Qua opzet en structuur lopen de beide curricula grotendeels parallel. Het masteronderwijs is ontwikkeld rond drie 'speerpunten' die volgen uit de eindkwalificaties: (1) academische vaardigheden, (2) inhoudelijke kennis en (3) op de beroepspraktijk gerichte vaardigheden. Ter bevordering van een graduele opbouw van kennis en vaardigheden noemt de opleiding het gebruik van drie niveaus: 'basis', 'gevorderd' en 'expert'. Het lijkt de intentie dat de student alle vijf de eindkwalificaties aan het einde van de opleiding op het niveau 'expert' heeft gerealiseerd. Conform het voor alle Utrechtse masters geldende stramien volgen studenten in het eerste semester cursorisch onderwijs. De programma's kennen beide een kerncurriculum (20 EC), aangevuld met keuzecursussen (10 EC). Een belangrijk oogmerk van het kerncurriculum is om studenten die vanuit verschillende disciplinaire achtergronden in de opleiding instromen op hetzelfde niveau te krijgen en zo de basis te leggen voor vervolgonderdelen. Dit krijgt vorm in drie tot vier cursussen die de centrale thematiek van het programma introduceren/toelichten en studenten het instrumentarium aanreiken om binnen het domein van het programma onderzoek te verrichten. Ter verbreding/verdieping kiezen studenten twee cursussen (5 EC elk) uit een aanbod van in totaal vier keuzecursussen. In het tweede semester lopen studenten stage of doen zij in plaats daarvan een practicum (15 EC). De opleiding wordt afgesloten met een masterscriptie (15 EC). Een schematisch overzicht van de curricula van de masterprogramma's is opgenomen in bijlage 2.

Het panel is in grote lijnen positief over de opzet en inhoud van de beide masterprogramma's. Het stelt vast dat op facultair niveau gekozen is voor een 'snelkookpan'-model in het eerste semester, waarbij studenten in relatief korte tijd een grote hoeveelheid nieuwe inzichten opdoen. Vervolgens worden studenten in het tweede semester 'losgelaten'. Het panel kan zich voorstellen dat de ongelijksoortigheid van de beide semesters tot een zekere onevenwichtigheid in het programma kan leiden, maar volgens betrokken docenten en studenten werkt deze opzet in de praktijk naar behoren. Studenten ervaren het programma naar eigen zeggen als helder opgebouwd en voldoende samenhangend. Zij waarderen met name ook dat (een deel van) het programma naar eigen interesse vorm te geven valt. Opvallend is dat studenten van beide programma's in het studentenhoofdstuk rapporteren dat het cursorische onderwijs in blok 1 voor sommige studenten uitdagender is dan voor anderen. CME-studenten spreken zelfs van een 'gebrek aan diepgang binnen de cursussen'. De brede instroom en de uiteenlopende voorkennis van studenten waarop het programma moet inspelen spelen daarbij een rol. Hoewel de studenten met wie het panel sprak enige mate van herhaling niet storend lijken te vinden, doet de opleiding er toch goed aan om te monitoren dat het programma voor studenten die instromen vanuit de BA Geschiedenis voldoende uitdagend is, zonder dat het voor anderen te veeleisend wordt. Dit kan met zich meebrengen dat de toegangseisen voor dit selectieve programma moeten worden bijgesteld.

Eigen onderzoek van het panel wijst uit dat inhoud en niveau van bestudeerde voorbeeldvakken (zie voor een overzicht bijlage 5) van beide programma's voldoende zijn. Er bestaat aantoonbare wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek, en de gebruikte literatuur is relevant en voldoende actueel. Op cursusniveau worden bovendien passende leerdoelen onderscheiden, die in het verlengde

liggen van de eindkwalificaties. Wat het panel betreft zou het goed zijn om de verbinding tussen vakspecifieke leerdoelen en de eindkwalificaties ook te expliciteren in de matrix die op curriculumniveau inzicht geeft in hoe de verschillende programmaonderdelen bijdragen aan het realiseren van de eindkwalificaties. Deze matrix is nu vrij basaal van opzet. Men zou zich tevens kunnen bezinnen op wat de opleiding concreet onder de drie beoogde niveaus ('basis', 'gevorderd', 'expert') verstaat en of deze werkelijk van praktisch nut zijn.

Een prominent gespreksonderwerp tijdens de visitatie was de opbouw in het onderzoeksvaardighedenonderwijs. Binnen CME leggen de vakken *Cultuur Begrijpen* (5 EC, blok 1) en *Onderzoeksseminar* (10 EC, blok 1 en 2) de basis voor het ontwikkelen van een theoriegestuurde onderzoeksvraag en het trainen van relevante onderzoeksmethoden, hetgeen in twee keuzevakken verder wordt verdiept. Binnen het *Onderzoeksseminar* gaan studenten concreet aan de slag met het maken van een scriptieopzet en eerste hoofdstuk, die zij vervolgens in blok 3 en 4 begeleid door hun scriptiebegeleider uitwerken. GPM kiest voor een net iets andere opzet. Hier leveren met name de cursussen *Cities, States and Citizenship* (5 EC, blok 1) en *Toolbox for Comparative Historical Research* (5 EC, blok 1) een bijdrage aan het verder ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. Vervolgens formuleren studenten in de cursus *Themes in the History of Politics and Society* (5 EC, blok 2) in groepen van maximaal zes studenten een onderzoeksoopzet voor de scriptie, evenals een eerste versie van het inleidende hoofdstuk. Zij doen dat onder begeleiding van dezelfde docent die hen ook bij het schrijven van de scriptie in blok 3 en 4 zal begeleiden. GPM brengt via de themacursus sturing aan in de onderwerpskeuze van studenten en stelt als vereiste dat de scriptie het (kenmerkende) vergelijkende schema volgt. Tijdens het schrijven worden GPM-studenten niet alleen individueel maar ook in groepjes begeleid, via het *thesis lab*. Voor CME is het programmeren van een thesis lab niet haalbaar gebleken, aangezien veel studenten (buitenlandse) stages lopen.

Hoewel het panel in de invulling en opbouw van het vaardighedenonderwijs al veel goede elementen ziet, concludeert het dat verdere *finetuning* wenselijk is. Ter onderbouwing verwijst het panel naar de bestudeerde eindwerken. Terwijl de onderzoeksvaardigheden van studenten over het geheel genomen van voldoende niveau zijn, vinden zij het duidelijk lastig om de eigen onderzoeksresultaten aan het bredere historiografische debat te relateren. Wat het panel betreft pleit dit ervoor om studenten meer concrete ervaring te laten opdoen met de systematische, kritische en creatieve interpretatie van bronnen in het licht van lopende historiografische debatten, bijvoorbeeld in de vorm van een seminar waarin een docent vanuit zijn/haar eigen onderzoeksthema studenten begeleidt naar een substantieel eigen onderzoeksresultaat waarin primaire bronnen en de relevante historiografie zijn geïntegreerd. Uit de gesprekken bleek dat beide programma's dit aandachtspunt ook zelf hebben geconstateerd. CME stelt het werken met bronnen vanaf het huidige studiejaar meer centraal in het *Onderzoeksseminar* – waarvan het panel hoopt dat dit het niet kunnen programmeren van een thesis lab in bepaalde mate compenseert. GPM overweegt om de cursus *Themes in the History of Politics and Society* meer gewicht te geven. Tegelijkertijd is GPM van plan om het door studenten als (te) beperkend ervaren methodologische scriptiekader te verruimen. Het panel moedigt deze ontwikkelingen aan. Wel raadt het aan om te voorkomen dat de voorbereidende vakken in de praktijk een verlenging van het scriptietraject gaan vormen. Ook waarschuwt het panel voor het gevaar dat enerzijds door deze elementen een verborgen extra gewicht aan de scriptie wordt toegekend en anderzijds dat deze te zeer vermengd worden met andere leerdoelen, zoals bijvoorbeeld arbeidsmarktorientatie.

Een naar oordeel van het panel sterk punt is dat beide programma's geënt zijn op grote maatschappelijke vraagstukken en zo de maatschappelijke relevantie van historische kennis sterk in de etalage zetten. Ook voor concrete arbeidsmarktvoorbereiding is er veel aandacht. Binnen de cursussen van het kerncurriculum wordt bijvoorbeeld expliciet gewerkt aan het ontwikkelen van op de beroepspraktijk gerichte vaardigheden, zoals het analyseren en zelf opstellen van beleidsdocumenten. In het tweede semester is een stage/praktijkopdracht (15 EC, drie maanden) opgenomen, waarmee studenten geacht worden een brug te slaan tussen wetenschap en praktijk. Daarnaast kennen zowel GPM als CME een vrij uitgebreid programma van extracurriculaire activiteiten waarin studenten zich door middel van praktische trainingen en ontmoetingen met

werkveldvertegenwoordigers kunnen voorbereiden op de stap naar de arbeidsmarkt. Waar mogelijk worden alumni hierbij betrokken.

Leeromgeving

De Utrechtse masteropleiding kent een gemiddelde jaarlijkse instroom van rond de zeventig studenten die min of meer gelijk over de beide programma's verdeeld is. Instromende studenten hebben vrij diverse vooropleidingen (geschiedenis, liberal arts and sciences, sociale wetenschappen) en een relatief groot deel komt van buiten de UU. Sinds 2016 vindt ook voor afgestudeerden van de Utrechtse bacheloropleiding Geschiedenis selectie plaats. In de praktijk betekent dit dat studenten met een scriptiecijfer lager dan een 7 hun motivatie dienen toe te lichten tijdens een selectiegesprek. De opleiding hecht aan persoonlijk en activerend onderwijs, tevens een van de kernwaarden binnen de onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht. Om de benodigde randvoorwaarden voor student-gecentreerd onderwijs te scheppen zetten de programma's in op overzichtelijke groepsgroottes. De stelregel is dat groepen bij meer dan twintig inschrijvingen worden gesplitst. Docenten noemden een groeps grootte van vijftien tot twintig studenten als gangbaar. De ingezette werkvormen zijn wat het panel betreft passend.

In het kader van de masterherziening van 2016-2017 is de vormgeving van het onderwijs opnieuw bezien, met als doelstelling om werkvormen en opdrachten uitdagender te maken en beter te laten aansluiten bij de eindkwalificaties van de programma's. Werkcolleges zijn de dominante onderwijsvorm. De precieze invulling daarvan verschilt van vak tot vak, maar gebruikelijk is wel dat een actieve inbreng van studenten in discussies en groepsopdrachten verwacht wordt. Studenten noemden de gebruikte lesmethodes over het geheel genomen stimulerend, al komen zij ook wel eens docenten tegen die er minder goed in slagen om de groep te activeren. In het cursorische deel van het curriculum zijn er normaliter 9 wekelijkse contacturen.

Positief is dat de opleiding actief werkt aan cohortvorming. Ook in het tweede semester, wanneer studenten in verschillende richtingen uitwaaiëren, proberen de programma's met extracurriculaire activiteiten, *cultural career seminar* (CME) en *thesis labs* (GPM), de groepsband intact te houden. Studenten en docenten bevestigden tijdens de visitatie dat er goede, persoonlijke contacten bestaan tussen studenten en docenten. Beide groepen voelen zich onderdeel van een brede leergemeenschap en denken duidelijk met elkaar mee. Studenten waarderen bijvoorbeeld dat docenten actief feedback vragen op cursussen en de suggesties van studenten ter harte nemen. In evaluaties geven studenten hoge scores voor de sfeer binnen de opleiding.

Internationalisering en diversiteit

Beide programma's kiezen ervoor om onderwijs in het Engels aan te bieden en zo een internationale instroom mogelijk te maken. Het aantal internationale studenten is nog beperkt (circa vijf per jaar per programma), maar de opleiding verwacht dat dit verder zal groeien. Het panel constateert dat aan de voortschrijdende internationalisering een heldere en breed gedragen visie ten grondslag ligt. Het is het eens met de onderbouwing die deze visie geeft aan het aanbieden van onderwijs in het Engels. Betrokkenen benadrukten onder meer dat Engelstalig onderwijs inspeelt op een duidelijke behoefte binnen en buiten Nederland: veel aankomende studenten willen zich graag met Engelstalig onderwijs voorbereiden op een arbeidsmarkt die steeds internationaler wordt. Bovendien voerden zij aan dat er belangrijke (vak)inhoudelijke redenen zijn om te kiezen voor internationalisering. Engelstalig onderwijs maakt het mogelijk om internationale staf en studenten binnen te halen die nieuwe ideeën en perspectieven inbrengen. Discussies worden daardoor naar een hoger plan getild en studenten verwerven bovendien interculturele communicatievaardigheden waarmee zij op de arbeidsmarkt hun voordeel kunnen doen. Studenten en docenten vertelden dat zij een sterke meerwaarde ervaren van de uitwisseling met internationale studenten. Uit de gesprekken bleek bovendien dat beide programma's in toenemende mate hun best doen om niet-westerse perspectieven een plaats te geven in het onderwijs. De mate waarin in de praktijk al sprake is van een *international classroom* wisselt. In de GPM-cursussen zijn Nederlandse studenten vooralsnog dominant, maar de studentsamenstelling van bepaalde cursussen van CME lijkt al redelijk internationaal, mede dankzij Erasmusstudenten die een of meer cursussen als keuzevak volgen.

Een aandachtspunt is dat niet-Nederlandstalige studenten minder mogelijkheden hebben om het curriculum naar eigen interesse vorm te geven dan Nederlandssprekende studenten. Binnen het keuzeonderwijs zijn zij gebonden aan de twee cursussen die in het Engels worden aangeboden en het is voor hen bovendien lastiger om een stageplek te vinden. Het panel zou de opleiding willen aanraden om actiever te bemiddelen bij het vinden van stageplekken voor internationale studenten.

Het panel waardeert dat de opleiding voldoende oog blijft houden voor studenten die het onderwijs liever in het Nederlands volgen. CME biedt een volledig Nederlandstalige track aan en ook binnen GPM hebben studenten meestal de keuze tussen Nederlands- en Engelstalig onderwijs. Studenten met wie het panel sprak gaven aan dat zij de afwisseling tussen Engels en Nederlands onderwijs op prijs stellen en blij zijn met de mogelijkheid om de scriptie in het Nederlands te schrijven. De opleiding is zich ervan bewust dat er ook binnen Nederland mogelijkheden bestaan voor een verdere diversifiëring van studenten en staf. De genderverhouding in de opleiding is ongeveer in balans, maar het aantal studenten met een migratieachtergrond is heel bescheiden. Binnen de programma's wordt concrete actie ondernomen om tot nu toe ondervertegenwoordigde groepen gerepresenteerd te krijgen. Een voorbeeld daarvan is dat CME door stafleden ontwikkelde projecten rondom postkoloniale perspectieven, ras/ethniciteit en gender/seksualiteit centraal stelt in opleiding en werving.

Studeerbaarheid en studiebegeleiding

Het panel stelt vast dat de opleiding op een constructieve manier werkt aan de studeerbaarheid van de opleiding. Zo is met de curriculumwijziging van 2016-2017 bewust ingezet op een meer consistent en coherent programma. In het signaleren en aanpakken van problemen rond het curriculum werken de verschillende betrokken gremia goed samen. Huidige studenten beschreven de opleiding tijdens de visitatie als voldoende studeerbaar; in het cursorische deel van het curriculum zitten geen struikelvakken en de meeste studenten ronden dit min of meer nominaal af. Wel benoemden studenten dat de stage in combinatie met de scriptie vaak een knelpunt vormt. Niet alle stagegevers bieden stageplekken voor drie maanden (15 EC) aan. Uit carrièreoogpunt gaan sommige studenten akkoord met een langere stage, maar dat betekent wel dat stage en scriptie met elkaar gaan concurreren. Veel studenten ervaren de laatste fase van de opleiding daarmee als stressvol. Een factor die daaraan bijdraagt, is dat de opleiding uitloop van de scriptie niet toestaat. Studenten die de inleverdatum voor de voorlopige scriptieversie missen, verliezen volgens de OER officieel het recht op begeleiding en herkansing, en dienen in het nieuwe studiejaar met een nieuw onderwerp in te stromen. In de praktijk betekent dit dat studenten nodeloos lang uitlopen. Bovendien stelt het panel vast dat de programma's de officiële regels verschillend handhaven. CME past vaak een mouw aan de situatie van de student, terwijl GPM de regels strikter hanteert. Dit leidt tot een onwenselijke ongelijkheid voor verschillende groepen studenten, die wat het panel betreft opgeheven dient te worden.

Studenten met wie het panel sprak zijn tevreden over de begeleiding. Zij lieten zich in positieve zin uit over de betrokkenheid en inzet van docenten/begeleiders. Voor de scriptiebegeleiding geldt dat de opleiding bewust kiest voor een vrij strakke aanpak. Docenten hebben naar eigen zeggen de ervaring dat studenten moeite hebben met timemanagement en in het verleden vaak te lang met halfbakken scriptieonderwerpen rondliepen. Het resultaat is dat men nu actiever sturing geeft aan de onderwerpskeuze en drempels opwerpt om problemen snel te kunnen signaleren. Het panel heeft begrip voor deze aanpak, maar ziet wel een zekere spanning tussen de zelfstandigheid die op masterniveau van studenten verwacht wordt en het bij de hand nemen van studenten in het scriptieproces.

De rendementen van de programma's lopen uiteen. GPM heeft het rendement de afgelopen jaren fors verbeterd en kent nu een rendement dat tot de hoogste binnen de faculteit behoort. CME heeft in mindere mate vooruitgang geboekt en presteert ongeveer in lijn met het facultaire gemiddelde. Volgens de opleiding is de gerealiseerde rendementsverhoging met name het resultaat van de curriculumwijziging, de mogelijkheid om studenten te selecteren en de actievere monitoring en begeleiding van langstudeerders.

Docenten

Het onderwijs binnen de opleiding wordt verzorgd door 26 stafleden van de secties Cultuurgeschiedenis (CME) en Politieke Geschiedenis/Economische en Sociale Geschiedenis (PGM). Het panel karakteriseert het docententeam als geëngageerd en deskundig. Docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch goed toegerust op hun onderwijstaken. Nagenoeg alle (vaste en tijdelijke) docenten zijn gepromoveerd of bezig met een promotietraject. Hun onderzoeksinspanningen zijn tijdens de meest recente onderzoeksvisitatie van het departement Geschiedenis en Kunstgeschiedenis hoog beoordeeld: docenten publiceren in internationale tijdschriften en participeren in bredere academische debatten. In lijn met de UU-brede onderwijsvisie is er veel aandacht voor professionaliseringsmogelijkheden voor docenten. Ongeveer 85% van de docenten heeft een basiskwalificatie onderwijs (BKO) of is bezig met het behalen daarvan. Ook wordt op facultair niveau de Leergang Universitair Onderwijs aangeboden, waarin nieuwe docenten worden begeleid in hun professionele ontwikkeling. Docenten die in het Engels lesgeven zijn daarin ondersteund door het aanbieden van taaltoetsen en individuele maatwerklessen Engels. Om het gerealiseerde taalniveau verder te verbeteren is in 2018 een facultair traject voor een Basiskwalificatie Engelstaligheid gestart. Studenten lieten zich tijdens de visitatie positief uit over hun docenten, die zij kenschetsten als betrokken, toegewijd en deskundig.

De samenstelling van het team is in beweging. Beide programma's zijn de laatste jaren aanzienlijk verjongd met recent gepromoveerde docent-onderzoekers. In het kader van de voortschrijdende internationalisering worden bovendien meer internationale stafleden geworven. Een verbetering ten opzichte van eerder is dat de faculteit zich sterk maakt voor een betere positie voor tijdelijke docenten. Tijdelijke contracten van vier jaar zijn de norm geworden en sinds september 2019 omvatten deze bovendien 10% persoonlijke ontwikkeltijd. De hoge werkdruk die docenten ervaren blijft een aandachtspunt, al begreep het panel dat het beschikbaar komen van extra middelen in het kader van de Kwaliteitsafspraken enige verlichting brengt. Deze middelen worden vanaf najaar 2019 besteed aan een verruiming van de vergoeding voor onderwijstaken. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat het aantal begeleidingsuren voor een scriptie is opgehoogd van 16 naar 22.

Overwegingen

Het panel oordeelt dat curriculum, leeromgeving en docenten het studenten mogelijk maken om de beoogde leerresultaten te realiseren. Beide programma's bieden studenten een interessant en maatschappelijk relevant curriculum dat zij deels naar eigen interesse kunnen vormgeven. Het onderzoek van de drie betrokken afdelingen klinkt voldoende door in de cursussen. Wel kan de opzet van het onderzoeksvaardighedenonderwijs volgens het panel verder worden aangescherpt. Het panel pleit ervoor om studenten meer diepgaand en eerder te laten oefenen met bronnenanalyse en historiografie om zo meer kritische analyse in de eindwerken te bewerkstelligen. Een duidelijk sterk punt van het curriculum is de aandacht die uitgaat naar praktische vaardigheden en loopbaanoriëntatie. Alle studenten lopen ofwel een beroepsgerichte stage of maken een vervangende praktijkopdracht. De leeromgeving van de opleiding kenmerkt zich door een goede sfeer en een sterk gemeenschapsgevoel. Studenten worden actief bij de vormgeving van de opleiding betrokken en studenten en docenten denken duidelijk met elkaar mee. De aangeboden werkvormen en opdrachten zijn in lijn met het streven naar persoonlijk en activerend onderwijs. Mooi is bovendien dat de opleiding een extra dimensie aan de onderwijsleeromgeving wil toevoegen door een *international classroom* te creëren, waarbinnen studenten kunnen leren van medestudenten met andere achtergronden en zienswijzen. Daarnaast zet de opleiding ook in bredere zin in op diversifiëring van de studentenpopulatie, bijvoorbeeld door wervingsactiviteiten bewust toe te snijden op studenten met een migratieachtergrond. Aan verbetering van de studeerbaarheid (en in het verlengde daarvan: het rendement) heeft de opleiding in de afgelopen jaren gewerkt. Voor een resterend knelpunt – uitloop als gevolg van het combineren van een langere stage en scriptie – heeft de opleiding echter nog geen bevredigende oplossing gevonden. Over de kwaliteit en toewijding van het docententeam is het panel positief. Docenten zijn experts binnen hun vakgebied en beschikken over de vereiste didactische expertise.

Conclusie

Masteropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De toetsing in de masteropleiding volgt de facultaire richtlijn Toetsing en Beoordeling (2017) en de UU Richtlijn Onderwijs. Een uitgangspunt van het toetsbeleid is dat studenten minimaal tweemaal worden getoetst binnen iedere cursus: halverwege de cursus en door middel van een afsluitende toets. Herkansingen vinden plaats binnen hetzelfde blok. Op basis van de beoogde leerdoelen van iedere cursus en de plaats van de cursus in het curriculum en de bijbehorende leerlijnen wordt het type toetsing vastgesteld, waarvan een deel formatief is. Binnen en tussen vakken wordt gestreefd naar gevarieerde toetsvormen. Eindwerkstukken worden volgens de facultaire richtlijnen altijd door twee beoordelaars beoordeeld, daarbij gebruik makend van een facultair beoordelingsformulier. Het eigen, jaarlijks geactualiseerde toetsplan van de opleiding geeft per vak en op curriculumniveau een overzicht van leerdoelen, toetsvormen en de weging daarvan. Het panel kan zich vinden in de uitgangspunten van het gehanteerde toetsbeleid, hoewel het meent dat het toetsplan duidelijker kan maken hoe de toetsing bijdraagt aan het realiseren van de eindkwalificaties van de opleiding.

Over de uitwerking van het toetsbeleid is het panel tevreden. De opleiding heeft voldoende oog voor de vereiste validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing. Alle toetsen worden opgesteld en afgenomen door examenbevoegde docenten of onder supervisie van een examenbevoegde cursuscoördinator. Bij de toetsconstructie en bij het beoordelen van stage en scriptie wordt het vierogenprincipe toegepast. Ook wisselen docenten die samen een cursus verzorgen doorgaans enkele papers uit om te zorgen dat beoordeling op dezelfde wijze plaatsvindt. CME gebruikt voor het beoordelen van papers een standaard beoordelingsformulier, maar bij GPM is dat niet gebruikelijk. Na bekendmaking van de cijfers zijn er inzagemomenten voor studenten. Studenten worden bovendien in de reguliere digitale cursusevaluaties gevraagd naar hun oordeel over de toetsing. Wanneer analyse van de evaluatieresultaten opvallende zaken of problemen aan het licht brengt, bespreekt de opleidingscommissie deze met de onderwijsdirecteur, die vervolgens actie onderneemt. De toetsvormen zijn in het kader van de universitaire masterherziening van 2016-2017 opnieuw bezien, waarbij is ingezet op een verhoging van de variëteit van toetsen en het inbouwen van tussentijdse toetsen. Alle vakken (met uitzondering van scriptie en stage) hanteren twee toetsmomenten, vaak een combinatie van tussentijdse schriftelijke opdrachten en een eindpaper of een (individuele of groeps-)presentatie en een eindpaper. Het panel vindt deze toetsvormen voldoende afwisselend en in lijn met de eindkwalificaties. Tijdens de visitatie bestudeerde voorbeeldtoetsen zijn passend qua inhoud en niveau. Het panel ziet voldoende aansluiting tussen toetsen en vakspecifieke leerdoelen. Wel valt op dat de gemiddelde cijfers voor vakken vrij hoog zijn.

Beoordeling eindwerken

De scriptie (15 EC) geldt als eindwerk van de opleiding. De scriptiebeoordelingsprocedure wordt uiteengezet in de *masters' thesis guide*. Bij de beoordeling van de scriptie zijn altijd twee beoordelaars betrokken. De eerste en tweede lezer beoordelen het eindwerkstuk in eerste instantie onafhankelijk van elkaar, aan de hand van een facultair beoordelingsformulier. Vervolgens komen ze na onderling beraad tot een definitief cijfer en een schriftelijke onderbouwing daarvan.

Het panel kan zich in grote lijnen goed vinden in de beoordelingsprocedure en de gebruikte beoordelingsinstrumenten, maar signaleert op basis van de bestudeerde eindwerken en bijbehorende beoordelingsformulieren ook enkele verbeteringsmogelijkheden. Voor een derde van de bestudeerde eindwerken (voor het merendeel afkomstig uit het programma CME) gaf het panel zelf een lager

cijfer dan de beoordelaars. De tendens van (te) hoge beoordelingen pleit wat het panel betreft voor verdere kalibratie binnen de programma's én het vaker inbrengen van externe perspectieven, door bijvoorbeeld stafleden van buiten de eigen sectie als tweede beoordelaar te laten optreden. Ook zou gestreefd kunnen worden naar meer afwisseling in de combinatie van beoordelaars. Binnen de bestudeerde selectie van eindwerken komen een aantal beoordelaarsduo's meerdere keren voor. Tenslotte zou de opleiding er baat bij hebben om met enige regelmaat ervaren derde lezers in te zetten om de bescherming van de ondergrens in de becijfering alsmede het algemene evenwicht daarin te borgen.

Een verdere conclusie is dat de transparantie van de beoordelingsprocedure verder vergroot kan worden. Het cijfervoorstel van de tweede lezer is voor studenten en externe lezers niet zichtbaar en bovendien laat het onderlinge beraad van de eerste en tweede beoordelaar waarin het eindcijfer tot stand komt geen *paper trail* achter. Over de wijze waarop de beoordelaars de kwalitatieve invulvelden van de formulieren gebruiken is het panel in de regel te spreken. Het panel trof uitgebreide onafhankelijke beoordelingen aan met opbouwende kritiek voor de scriptant. In algemene zin heeft het panel wel de indruk dat het tot 2018 gebruikte formulier tot een transparantere beoordeling leidde dan het nieuwe formulier. In dit meest recente formulier is de driepuntsschaal (o,v,g) vervangen door een tweepuntsschaal (o,v) en hebben de eerdere invulvelden onder elk beoordelingscriterium plaatsgemaakt voor één algemeen invulveld onderaan het formulier. De zeer verdedigbare bedoeling daarvan is om tot een holistischere beoordeling te komen. Het panel heeft evenwel de indruk dat de onderbouwing van de oordelen in het nieuwe formulier minder systematisch en meer impressionistisch is en daardoor tot relatief hoge beoordelingen leidt. Niettegenstaande dit (lichte) voorbehoud, is het panel in de regel te spreken over de wijze waarop de beoordelaars de kwalitatieve invulvelden van de formulieren gebruiken.

Kwaliteitsborging

De masteropleiding Geschiedenis deelt een examencommissie (EC) met de andere eenjarige masteropleidingen uit de faculteit Geesteswetenschappen. Op basis van gesprekken en bestudeerd materiaal heeft het panel de indruk dat deze overkoepelende commissie op doordachte wijze invulling geeft aan haar wettelijke taken rond het borgen van de kwaliteit van examens en het gerealiseerde eindniveau. Omdat de EC (inhoudelijk) op enige afstand van de onderhorige opleidingen en programma's staat, streeft zij ernaar om deze zelf te laten reflecteren op toetsing en beoordeling. De EC scheidt hiervoor de benodigde randvoorwaarden, begeleidt het proces en intervineert waar nodig. Concreet betekent dit dat de EC de programma's eens in de twee jaar opdracht geeft tot het organiseren van een intervisieronde waarin toetsen en (vier) eindwerken doorgelicht worden. Voor de uitvoering van deze intervisie (steekproefselectie, keuze van deelnemers, te beantwoorden vragen) geeft de EC de programma's een strikt protocol mee. Scripties die onderdeel zijn van de intervisie worden altijd door twee leden van de EC tegengelezen. De EC bestudeert vervolgens het intervisieverslag en legt dat naast de eigen bevindingen over de geselecteerde eindwerken. Bevindingen koppelt de EC terug aan de programmacoördinator en onderwijsdirecteur. Wanneer de uitkomsten van de intervisie daartoe aanleiding geven, kan de EC de frequentie van intervisie opschroeven tot eens per jaar. Daarnaast moedigt de EC ook aan dat programma's vrijwillig tot jaarlijkse intervisie overgaan. Terugkijkend op de drie jaar waarin het huidige systeem van 'bevragend toezicht' operationeel is, concludeert de examencommissie dat de beide geschiedenisprogramma's op overtuigende, zelfkritische wijze invulling hebben gegeven aan de intervisie – waarbij het panel wel aantekent dat de bovengesignaleerde knelpunten door de programma's zelf niet (of in mindere mate) herkend zijn. Toch is het panel gecharmeerd van de ontwikkelde werkwijze, die veel eigenaarschap bij docenten zelf neerlegt en reflectie en discussie op programmaniveau aanmoedigt, terwijl de EC toch de eindverantwoordelijkheid draagt. Tijdens de visitatie bleek dat docenten het nieuwe systeem als stimulerend en effectief ervaren.

Overwegingen

Het panel vindt dat de opleiding de facultaire richtlijn voor toetsing heeft uitgewerkt tot een adequaat systeem van toetsing. De gehanteerde uitgangspunten laten zien dat de opleiding belang hecht aan betrouwbare, valide en transparante toetsing. Toetsvormen zijn voldoende divers en sluiten aan bij

de leerdoelen en werkvormen. De kwaliteit van bestudeerde voorbeeldtoetsen is in orde. Ook de beoordelingsprocedure voor eindwerken voldoet, al kunnen bepaalde aspecten daarvan nog verder verfijnd worden. Het panel raadt met name aan om nog eens te kijken naar de vaak (te) hoge eindcijfers en de transparantie van de totstandkoming daarvan. Met name het bewaken van de ondergrens in de becijfering verdient enige nadere aandacht. Voor de borging van de toetsing heeft de examencommissie een originele werkwijze ontwikkeld die stimuleert dat binnen de programma's een collegiale discussie over toetsing en beoordeling gevoerd wordt. Hiermee levert de examencommissie een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming van een gezamenlijke kwaliteitscultuur. De gevolgde werkwijze leidt, naar het panel vaststelt, tot concrete aanbevelingen én verbeteringen.

Conclusie

Masteropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Om zicht te krijgen op het gerealiseerde niveau bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek vijftien eindwerken (inclusief beoordelingen). Het ging om zeven eindwerken van GPM en acht eindwerken van CME. Met één uitzondering tonen deze stukken aan dat studenten de beoogde leerresultaten realiseren. Studenten kiezen interessante onderwerpen die in het verlengde liggen van de thematiek van de programma's, baseren hun onderzoek op een goedgekozen selectie van literatuur en primaire bronnen en tonen begrip en kennis van de relevante concepten en theorieën. Het bronnenonderzoek dat zij verrichten is in de regel adequaat. Studenten slagen er minder goed in om hun (empirische) onderzoeksresultaten te relateren aan een kritische analyse van de bestaande wetenschappelijke literatuur en zo de mogelijkheid te creëren om een bijdrage te leveren aan de historiografie. Wat het panel betreft mogen eindwerken de beschrijving meer overstijgen, wat mogelijk zou kunnen worden door in het curriculum en de begeleiding sterker te sturen op kritische analyse, het scherp bevragen van de set bronnen en, zoals de programma's zich ook expliciet ten doel stellen, het contextualiseren van onderzoeksresultaten in literatuur en theorie. Een andere observatie van het panel is dat de lengte van de bestudeerde scripties zeer sterk uiteenloopt. Begeleiders houden niet allemaal even streng de hand aan de voorgeschreven omvang van scripties. Wat het panel betreft zijn er goede argumenten om de omvang van scripties te beperken, zowel vanuit het oogpunt van de werkdruk van docenten als het leereffect voor studenten; ook in het werkveld is het bondig kunnen rapporteren een belangrijke vaardigheid. Deze kanttekeningen nemen echter niet weg dat het panel zich in grote lijnen kan vinden in inhoud en niveau van de eindwerken.

Dat studenten de eindkwalificaties realiseren blijkt ook uit de positie van afgestudeerden. Enquêtes wijzen uit dat masterafgestudeerden terechtkomen in posities en sectoren die nauw gerelateerd zijn aan de thematiek die binnen de programma's centraal staat. Veel GPM-alumni gaan al snel na het afstuderen aan de slag als adviseur, beleids- of projectmedewerker bij een breed scala aan organisaties in de (semi-)publieke sector; precies het soort (niet sec-historische) banen waarvoor het programma wil opleiden. Voor CME-afgestudeerden is de culturele sector een belangrijk werkveld. Alumni vinden bijvoorbeeld werk in musea en erfgoedinstellingen, toerisme of communicatie, media en journalistiek. Ook beleidsfuncties (onder meer bij de lokale, provinciale of rijksoverheid) liggen voor de hand. Alumni met wie het panel sprak voelen zich goed toegerust op het betreden van het werkveld, niet in de laatste plaats door de stage-ervaring die zij binnen de opleiding opdoen. Met name algemene academische vaardigheden als het snel kunnen analyseren en verwerken van grote hoeveelheden informatie komen wat hen betreft in de dagelijkse professionele praktijk goed van pas. Hoewel de opleidingen van tijd tot tijd een beroep doen op afgestudeerden, onder meer ten behoeve van de jaarlijkse alumnilezing en het *Cultural Career Seminar* (CME), zouden de alumni met wie het panel sprak graag nauwer bij de opleidingen betrokken worden dan nu het geval is. In het structureel inzetten van het netwerk van alumni ziet

het panel een belangrijke kans voor de opleiding. Dit kan met name helpen om studenten inzicht te geven in voor het arbeidsveld relevante vaardigheden uit de opleiding, als ook van nut zijn in het identificeren van stages en carrièremogelijkheden.

Overwegingen

Het panel is er op grond van vijftien bestudeerde eindwerken en een gesprek met alumni van overtuigd dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. Het niveau van deze eindwerken is in orde. Studenten verrichten relevant en interessant onderzoek en getuigen van goede empirische vaardigheden en kennis en inzicht in de bestudeerde materie. De bronkritiek en de inbedding in en het debat met de literatuur is over de hele linie een verbeterpunt. Ook zou de opleiding strenger de hand mogen houden aan gestelde omvangseisen. Afgestudeerden van beide programma's vinden over het algemeen zonder al te veel problemen werk in relevante sectoren.

Conclusie

Masteropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel stelt vast dat de masteropleiding op alle vier de standaarden voldoet aan de in het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling gestelde eisen. Daarmee is het eindoordeel van het panel over de opleiding positief.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Geschiedenis* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Eindtermen programma Geschiedenis van Politiek en Maatschappij

De afgestudeerde:

1. heeft diepgaande kennis van en inzicht in het vakgebied geschiedenis, in het bijzonder in de oorsprong en ontwikkeling van politieke en maatschappelijke instituties vanaf de late Middeleeuwen en de invloed die dergelijke instituties hebben op sociale verhoudingen, politieke systemen, economische welvaart en individueel en collectief welzijn;
2. heeft een grondige kennis van de belangrijkste theorieën en methoden die worden gebruikt om oorsprong, ontwikkeling en effecten van instituties te analyseren en is in staat om hierop kritisch te reflecteren;
3. heeft de academische vaardigheid om relevante onderzoeksvragen te ontwikkelen over de oorsprong, ontwikkeling en effecten van instituties vanuit een langetermijn- en vergelijkend perspectief, om zelfstandig dergelijk onderzoek uit te voeren op gevorderd niveau en om daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen;
4. heeft de professionele vaardigheid om zelfstandig politieke en maatschappelijke problemen te signaleren en te analyseren vanuit een historisch perspectief, en om op basis van deze analyse scenario's en instrumenten te ontwikkelen die een bijdrage leveren aan de oplossing van deze problemen;
5. is in staat om conclusies, alsmede kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

Eindtermen programma Cultuurgeschiedenis van Modern Europa

De afgestudeerde:

1. heeft diepgaande kennis van en inzicht in de moderne cultuurgeschiedenis van Europa in relatie met de niet-Westerse wereld;
2. heeft een grondige kennis van zowel de theorie als de methodologie van de moderne Europese cultuurgeschiedenis;
3. heeft de academische vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van de moderne Europese cultuurgeschiedenis te signaleren, formuleren, analyseren en eventuele oplossingen aan te dragen;
4. heeft de professionele vaardigheden om onderzoek op cultuurhistorische vraagstukken uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke academische normen;
5. is in staat om conclusies, alsmede kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

De masteropleiding Geschiedenis kent twee tracks, Cultuurgeschiedenis van modern Europa en Geschiedenis van Politiek en Maatschappij.

Cultuurgeschiedenis van modern Europa (60 EC):

Kerncurriculum (20 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Periode	Taal
GKMOV17001	Cultuur Begrijpen	5	1	Nederlands/Engels
GKMOV17002	Public History en Werelderfgoed	5	1	Nederlands/Engels
GKMOV18001	Cultuurgeschiedenis: onderzoeksseminar	10	1-2	Nederlands/Engels

Keuzecursussen (10 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Periode	Taal
GKMOV18002	Erfgoed en identiteit	5	2	Nederlands
GKMOV17005	High Art: een cultuurgeschiedenis	5	2	Nederlands
GKMOV17006	Colonial Memory	5	2	Engels
GKMOV18003	The Experience of Modernity	5	2	Engels

Praktijkonderdeel (15 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Periode	Taal
GKMOV17008	Internship Cultural History	15	3-4	Nederlands/Engels
	of			
GKMOV17009	Skills Lab Cultural History	15	3-4	Nederlands/Engels
	of			
	Cultural History International Exchange	15	3-4	Engels

Onderzoeksproject (15 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Periode	Taal
GKMOV17012	Thesis Cultural History	15	3-4	Nederlands/Engels

Geschiedenis van Politiek en Maatschappij (60 EC):

Kerncurriculum (20 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Periode	Taal
GKMOV17013	Cities, States, and Citizenship	5	1	Nederlands/Engels
GKMOV17015	Toolbox voor vergelijkend historisch onderzoek	5	1	Nederlands/Engels
GKMOV17014	Challenges of the Welfare State	5	2	Nederlands/Engels
GKMOV17016	Thema's in de Geschiedenis van Politiek en Maatschappij	5	2	Nederlands/Engels

Keuzecursussen (10 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Periode	Taal
GKMOV17017	Growth and Inequality, 1000-2000	5	1	Engels
GKMOV17018	Omgaan met voedselcrises	5	1	Nederlands
GKMOV17019	Democratie en democratisering	5	2	Nederlands
GKMOV17020	Civil Society in the 19th and 20th century	5	2	Engels

Praktijkonderdeel (15 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Periode	Taal
GKMOV17021	Stage Politiek en Maatschappij	15	3-4	Nederlands/Engels
	of			
GKMOV17022	Practicum Politiek en Maatschappij	15	3-4	Nederlands/Engels

Onderzoeksproject (15 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Periode	Taal
GKMOV17023	Thesis Politiek en Maatschappij	15	3-4	Nederlands/Engels

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Dag 0

16.30 – 18.00 Intern overleg panel

Dag 1

09.00 – 09.15 Aankomst en welkom

09.15 – 10.00 Inzage documentatie en *inloopspreekuur*

10.00 – 10.45 **Interview inhoudelijk verantwoordelijken BA Geschiedenis**

10.45 – 11.00 Uitloop/pauze

11.00 – 11.45 **Interview inhoudelijk verantwoordelijken MA Geschiedenis en IR**

11.45 – 12.30 **Interview studenten BA Geschiedenis (incl. OC-lid)**

12.30 – 13.00 Lunch

13.00 – 13.45 **Interview docenten BA Geschiedenis (incl. OC-lid)**

13.45 – 14.30 **Interview studenten master Geschiedenis/IR (incl. OC-lid)**

14.30 – 14.45 Uitloop/pauze

14.45 – 15.30 **Interview docenten master Geschiedenis/IR (incl. OC-lid)**

15.30 – 16.00 **Interview examencommissie BA Geschiedenis**

16.00 – 16.15 Uitloop/pauze

16.15 – 16.45 **Interview examencommissie IR**

16.45 – 17.15 **Interview alumni Geschiedenis/IR**

Dag 2

09.00 – 10.00 Aankomst en voorbereiding (inzage documentatie)

10.00 – 10.30 Intern overleg

10.30 – 11.15 **Slotinterview inhoudelijk verantwoordelijken BA Geschiedenis**

11.15 – 12.00 **Slotinterview inhoudelijk verantwoordelijken MA Geschiedenis/IR**

12.00 – 12.30 Lunch

12.30 – 14.00 Opstellen oordelen

14.15 – 14.45 **Mondelinge terugkoppeling**

14.45 – 15.00 Pauze

15.00 – 15.30 **Ontwikkelgesprek BA Geschiedenis**

15.30 – 16.15 **Ontwikkelgesprek Geschiedenis/IR**

16.15 – 17.15 Afronding

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken bestudeerd van de masteropleiding Geschiedenis. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

- Jaarverslag Examencommissie MA 2018
- Notulen Opleidingscommissie MA 2018-2019
- Thesis Guide MA
- Internship Guide MA
- Cursusmateriaal en toetsen van een aantal representatieve modules:
  - o *Cultuur in de moderne wereld begrijpen* (kerncurriculum CME)
  - o *Research Seminar Cultuurgeschiedenis* (kerncurriculum CME)
  - o *Erfgoed en identiteit* (keuzecursus CME)
  - o *Cities, States and Citizenship* (kerncurriculum GPM)
  - o *Democratie en democratisering* (keuzecursus GPM)